

1790.

Synakiewicz ks. Felix, Reformat

Vota conventuum Reformatorum ... Illmo
Adamo Karuszewicz episcopo Smoleuse.

Synaheviensis No. Felix

V O T A

C O N V E N T U U M

(In Diœcesi Luceoriensi) Provinciæ Marianæ in Prussia
Patrum Reformatorum

F Æ D E R A T A

Homagiali plus quàm millenò Carmine in Auspica-
tissimo Asconsu ad Cathedram

L U C E O R I E N S E M

ILLUSTRISSIMO REVERENDISSIMO

AC

EXCELLENTISSIMO

DOMINO

A D A M

NARUSZEWICZ

Episcopo Smolenscensi Equiti Ordinum Aquilæ Albæ,

S. S T A N I S L A I,

DOMINO

PROTECTORI CLEMENTISSIMO

1790.

Cum Permissu benigno Superiorum

DEDICATA.

Synaheviensis

INSTEMMA
WADWICZ
ILLUSTRISSIMI PRÆSULIS.

I.

Non undas Patriæ turbavit Piscis uterq;
Venales quoniam: nulla videre fora.

II.

Aureus hos pisces nunquam deceperat hamus
Omnibus unca dolis æra subesse vident.

III.

Pisces, quò nati sunt isti flumine quæris?
Sunt nobis dicent, æquora vasta, parens.

IV.

Hi jaculò pisces, illi capiuntur ab hamo,
Hos unquam cæpit, nulla dolosa manus.

V.

Armis pro,, pisces cui sunt, Hunc *Annule* signa
Piscatoris; nam dignus honore Tuo.

AD
ILLUSTRISSIMUM REVERENDISSIMUM
AC
EXCELLENTISSIMUM DOMINUM
N A R U S Z E W I C Z
*Episcopum Luceoriensem, & Brestensem, Protectorem
Clementissimum.*

Cantabunt alij: numerô fors Carmina parvô
Præfulis in Laudes Carmina mille canam.
Magna dabunt alij: gracili cum Carmine dona:
Quid dare Tî præter verba, Pòëta potest?

Dent: contentq; (licet) Tibi Præsul maxima, vates:
Sit mea pro magno munere magna fides.
Munera magna dabis, si sit Provincia nostra
Prussa, Patrocinio tecta favente Tuô

Dedicat, Consecratq;
Humillimus & Devinctissimus servus,

Fr. Felix Synakiewicz Reform:
Sæ Ræ Mttis Theologus:
Provinciæ Custos.

CONVENTUS BOCKOVJENSIS V O T U M

Sentiat ut ferus præmia digna cinis.

Ovid:

FAc. o!-Phæbe Pærens, possim Divina tueri
Numina Parnassi, cernere montis æquam.
Castalios concede lacus, concede Camænas,
Da precor Aonias Nobilis Hospes Aquas.
Nunc te vocales impellere pollice Chordis:
Nunc precor ad votum flectere pleetra meum,
Ipse triumphali devinctus tempora laurò:
Dum cumulant aras ad tua sacra veni.
Sed nitidus, pulcherque veni, nunc induè vestem
Depositam, longas nunc benè pæcte comas.
Qualem te memorant, Saturno Rege fugato:
Victori laudes concinuisse Jovi.
Ecce **NARUSZEWICZ**: festivò Culmina gressu
Luceoris Cathedræ scandit, aditque suæ.
Cui data, Regali, Parnassi laurea, dextrâ
Jllæsis semper floret amæua comis (*)
Quem, Procerum Regni, Regis, Romæque dedère
Jlli: votz, canat cætus, *Apollo* tuus.

A

(*) Serenissimus **STANISLAUS AUGUSTUS** Dominus Clementissimus, quem sapientiâ Coronavit **DEUS** sapientum virorum æstimator, hunc Polonum Apollinem in numerum Laureatorum Poëtarum adscivit, Eiusque gratiâ nuntiata cudi jussit.

Sed quid ego musas? -- vatem quid contoco *Phæbum?*

Est minor ingenio *Phæbus* Adame Tuo.

Nam tua te virtus, sublimibus intulit astris,

Ingenio pietas non minor, atque fide,

Juno genus, genium *Pallas* tibi contulit æqua,

Gratia ne desit, contulit ipsa *Charis*

Sunt Tibi dona Jovis data fauste munere largo,

Et natura suas fuderat uber opes

Quas singulis sparsim *Parnassus* contulit, omnes

Solus habes, dotes, quas habuere *Deæ*,

Haud scio musa tuos antestet, an ulla lepores,

Præsul, tam liquido, dum promissis ore melos

At scio, quod pauci poterunt superare *Poetae*

Materia, numeros, nobiliore, Tuos.

Nam quamvis aliae volucres modulamina Cantent,

Nulla potest numeris æquivalere Tuis.

Vix tam *Bilbilica* (1) veneres, vix *Musa Catulli*, (2)

Virgilii vix, quàm me tua musa capit.

Seu *Lyrice*: seu vis *Epicus* magis esse *Poeta*:

Flaccus es, aut genio major, & arte *Maro*.

Seu molles cantas elegos, potes esse *Tibullus*, (3)

Adamo, aut *Naso*; *Callimachusve* (4) novus.

Sive facis nobis felix epigrammata docta,

Bilbilico vati par simul esse potes.

Quid? quod es melior censendus es hisce *Poëtis*:

Quò: *Tua* quæ scribis sunt meliora bonis.

(1) *Bilbilis* oppidum *Celtiberorum* in *Hispania Tarraconensi* ad *Salonem* fluvium, ex hoc oppido originem traxit *Martialis Poeta*, dictus: *Bilbilicus*.

(2) *Insignis Poeta Veronensis*, natus *Annò ante Salustium*.

(3) *Tibullus* fuit *Poeta sævus*

(4) *Poeta Cyrenensis*, apud *Græcos Principes* inter *Elegiacos* habebatur, multa scripsit in omni genere, carminis.

CONVENTUS VEGROVIENSIS

V O T U M

Votorum - - - Parilique caleſcimus igne
- - - - - A. O.

AD Flumen *Liwiec* (*) spatians, ubi terra Colono
 Est prope Vegroviam fertilitate potens:
 Multa movens animò, subito (mirabile visu)
 Aspicio, hæud oculis ægmina visa meis.
 Cætibus en Genitrix: glaucarum cincta sororum,
 Exiit: autumnis, sole micante vadis.
 Gramine vestitum vernanti & flore decorum
 Campum adiens, *Nymphis* talia dicta dedit.
Naruszewicz: Regi, meritis, statibusque, notatus,
 Fræna Lucoriani diriget ampla Fani.
 Rudibus hic, se se dabit, & formabit agrestes:
 Hic: mittet mores, in juga senta, pios,
 Est sua nota fides Civi, Temploque, Thronoque,
 Sunt nivei mores, est sine vita dolo.
 Cura, fides, labor, ingenium vigilantia, Zelus,
 Fecerunt carum Civibus esse suis.
 Ejus doctrinæ decus immortale refulget,
 Mens pia, cor sapiens; vita placensque Deo.
 Si quæ: doctrinæ laus est in Præsule? si quis
 Candor virtutis? si probitatis amor?

(*) Fluvius *Liwiec* alluit Littora pratorum Civitatis Vegroviensis.

Credite laus isthæc venerandi Præfulis huius,
 Gloria, non ullo commoritura die
 Quid quid habent solidi Docti? charitesque Leporum,
 Quid quid, musæ joci, quid quid Apollo Salis?
 Quodcunque est Sophiæ quodcunque est artis ubique?
 Ingenii aut genii quidquid ubique viget?
 Præful id omne tenet meliori numine, cuius
 Luceoris, cingit Sacra Tyara Caput.
 Felicem populum, cui Præful imperat iste,
 Corde sedent cuius tam veneranda bona.
 Nil sævam trepides rabiem, grex Sanæte, luporum,
 Hic te pestifero servat ab hoste tuo.
 Inficiet non te doctrinæ pestifer Aura,
 Nam vigil, & sapiens, Pastor ovilis erit.
 Hôc vigili Custode lupus, non territat agnos,
 Hocque Duce imbelles rite tegentur oves.
 Si prius hunc Adæm maiorum sæcla tulissent,
 Scandisset Russum Schisma minore gradu.
 Vix ea fata; Caput vitrêo contextit amictu,
 Condidit atque alto se Dea Culta Salo.
 Alveus hoc, undæ manantis ad æquora, lætus
 Audit, & grandi voce replevit agros.
 Cum tua. Nimpha sali *Nereia*, dicta peribunt.
 Tunc *Lwicz* reflûis alveus îbo vadis.
 Dicam *Volhyniis, Lithuanis*, murmure^o blando,
 Quem dederint ipsis astra benigna Patrem.
 Non huic Sacra deest pietas, non ardua virtus,
 Quâ digno præsit Præful honore gregi.
 Virtus sola Patrem dignatur munere tantô
 Hunc pietas tali nobilitate beat.
 Hæc sunt virtutis pietatis, suntque laborum
 Præmia, & hic tanto Præfule dignus honor.

Sic laurò cinctum, sic Cedrò digna locutum
 Hinc manet æterni Nominis amplus honor.
 Quam tribuunt musæ, longum laus perstat in ævum,
 Quam tribuit virtus, fama perennis erit.
 Ingeniò, geniò Calæmique vigore Columnam
 Famæ, de fera Posteritate meret.

Alcantarensis: Divorum Petre Sodalis:
 Nostra sub auspiciis sunt quia tecta Tuis;(*)
 Esse velis nostro Pastori sollida Petra
 Sit sua vita malis intaminata diu.
 Ales *Krasinis* Fundatrix (***) tu super astra
 Effert, sic lemper non nisi celsa petat.

Hic jam pleetra silent Phæbi, Citharæque sororum,
 Hic ego jam versûs stamina rumpo mei
 Nostra, brevi Cantu, quia scribo carmina; Parce,
 Laudis materies nam mihi longa Tuæ,

(*) **Conventus & Ecclesia Vegroviensis est sub Patrocinio & Titulo,
 S. Petri de Alcantara.**

(**) **Fundator Ecclesiæ & Conventus Illustrissimus Dominus de Kra-
 sine Krasinski Thesaurarius Regni. Ceptum ab illo Foundationis
 opus perfecit & Consumavit Illustrissimus Joannes Bonaventura
 Krasinski Palatinus Plocensis, æterna memoria, & gratitudine
 dignus:**

CONVENTUS BJALLENSIS V O T U M

Rati, si nostræ dederis felicia vela:
Sufficit - - - - - *Buchan:*

QUos iterum plausus? & quæ nova Cantica laudum
Concipiunt musæ? qua pulcri ad flumina *Styri* (*)
Imà Valle jacens *Luceoria* Messæ beatos
Frugiferos Campos durò præscindit aratrò.

Et quâ parte jacet *Janovia* cerno micantes,
Ignes festivos, queis Tempia, Scholæque, Domusque
Lucent. Cerno gregem populi, Sacrosque Ministros,
Omnes exultant, accurrunt undique læti
Ne dicam: Divos se se recreare Triumphò,
Quem faciunt populi, Clerus, quem chordiger Ordo.

Ipse adèò radios circum Caput omne micantes,
Splendidior profert *Phabus*, vultuque sereno
Lætitiæ dat signa novæ. flat mitior aura,
Undique florentes Genio ludente per hortos,
Cui Comes it charitum Chorus, Aonidumque Sororum,

Jam scio, iam causam plausus agnosco beati,
Lætitiæque novæ. Novus, en novus advenit Hospes,
Quem virtus, pietas, Sapientia, Quemque Coronat.

Nobilitatis

(*) *Fluvius Styri*: alluit littora Civitatis Luceorientis.

Viribus apta tuis. Phæbo duce & auspice Phæbo,
Hæroâ tandem grave Carmen voce sonabis.

Tu facti tu testis eris, tu singula verba

Excipies tabulis signata fidelibus: olim

Quæ Præsul legat ipse tuus vultuq; benignô

Comprobet ingenuum non averfatus honorem

Vix eâ dicta, dehinc molli progressus in herba,

Sylvestram quærens Zephyris motantibus umbram,

Arbore sub patula residet quâ flumina circum,

Fragora dant rami, varios humus humida flores,

Tum Pater alloquitur Divas, ac talia mandat

Pandite nunc Heliconæ Deæ, cantusq; movete,

Conjunctæ studio, atq; animis concordibus omnes,

Consulite in medium, & jussos urgete labores,

Et decet, & fas est virtuti reddere honores

Promeritos, gratoq; novum decorare Parentem

Munere, Posteritas veniens quod nulla delebit.

Incipe Musarum prior, o tu maxima *Clio* (*)

Incipe & à prima dic stirpis origine prisçæ,

Quam forti fuerint animô quam pectore grandi,

Quos Patriæ fructus tulerint, arisq; Thronoq; ;

Sidere quam clarô nati nexuq; ligati

Primorum Procerum? magna de stirpe *Narufati*.

Tu memorare potes, series longissima rerum,

Per tot ducta Viros antiquæ ab origine gentis,

Nota tibi longis annis; Tibi maxima rerum

Verborumq; fides, neq; fallax ante reperta es.

Sic ait, & parent dictis Heliconis Alumnæ,

Accingunt se omnes operi, incumbuntq; labori,

(*) Una ex novem Musis, quæ præest historiæ, deducitq; lineam Genealogiæ.

Pars calamos inflare leves, pars dicere versus
 Pars nervos pulsare, & jungere Carmina nervis.
 Tum sic pauca refert, tuus est, o! Phæbe quid optes,
 Explorare labor, me iussa capessere fas est,
 Quanquam: si primâ repetens ab origine pergam?
 Et vacet Annales prisca recludere gentis?
 Antè diem clauso componet vesper Olympo.
 Sed tamen experiar, dicam res ordine Curtô,
 Antiquæ Sobolis præclaraq; facta Parentum,
 Verum: Summa Seqvar tantum fastigia rerum.

Dixit & historiæ longum sine fine volumen
 Murice vestitum pretioso & nobile gemmis,
 Explicuit gremio (Matris spectabile donum
 Mnemosynes:) quò principiis signarât ab ævi.
 Fortia facta Patrum: sæclis æterna futuris,
 Intulerat clarumq; genus, clarosq; triumphos,
 Quæ: seros olim deceat meminisse Nepotes..

Hoc positô, dixit te posco Præses Apollo
 Me tua non stringat tam durô jure potestas,
 Ut recitem memori, gestorum voce tabellas;
 Sufficit acta Domûs nostro ingrossasse libellô
 Quem pia posteritas legitans n.ox cuncta videbit. (*)

B ij

(*)Juxta Libros Chronicos Niesieccii, Bielski, Okolski &c: Illustris-
 simorum *Naruszewiciorum* Inelyta & vetustissima Domus, originem
 trahit à Bellicosissimo Viro *Montegierd* in Magno D. Lit: Petrus
Montiegierdowicz primùm Anno 1433. Dux *Campestris* M. D. Lith:
 dein 1457. Magnus *Marschaleus* M. D. L. assensu Comitiorum *Hro-*
delenhuin assumpsit, adoptavitq; sibi Arma *Wadwicz*, quæ *Bielski*,
Paprocki, *Strykowski* dicit esse asportata ex exteris nationibus in *Pol-*
oniam *Petrus* *Montiegierdowicz* fuit trium Filiorum Pater 1. *Dow-*
k/za, cujus Filius *Stanislaus* Episcopus *Luceoriensis*, 2. *Dawgerd*:
Marschalei M D L & 3 *Narusz*, à quo provenit, Illustrissimi *Nomi-*
nis Origo. Hujus *Jouannes Naruszewicz* Filius, Vir arte *Bellica* Ce-

Nam quas quæso potes pro Majestate referre
 Laudes, tot Domibus Procerumq; Ducumq; superbis,
 Musa? Sacræ Domui quæ junctæ Præfulis Hujus;
 Sangvine purpureo, clavâq; mitrque notatæ,

lebris, Qui Nominis & virtutis, reliquit hæredem, Adalbertum Naruszewicz, Hic Paulum Woyciechowicz Naruszewicz Capitaneum Zimoriensem Legatum in Moschoviam 1531. Notarium M. D. L. Palatinatus Novogrodensis togâ à Sigismundo I donatum. Hic reliquit *Nicolaum*: Magnum Thesaurarium M. D. L. quinq; Filiorum de Barbara, Kuncewiczowna Patrem: nempe: *Primi Nicolai*: Castellani Samogitiæ, *Secundi Joannis*: Venatoris M. D. L. Capitanei Lodziensis, Mareschalci Tribunalis M. D. L. 1592. Legati ad Comitata Regni 1601. 1167. 1611. *3tiii Pauli* Capitanei Markoviensis, cui offerebatur munus Cancellarii M. D. L. *4ti Christophori Magni* Thesaurarii M. D. L. *5ti N.* qui Sterilis decessit è vivis. Christophorus mox dictus de Elisabetha Szymkiewiczowna Palatini Vitepskensis Filia quatuor Filios Aris & Throno reliquit videlicet: Stanislaum Referendarium & Notarium M. D. L. Capitaneum Novodvorscensem *Joannem* Thesaurarium M. D. L. Civnem Berzanensem, cujus unica Filia matrimonio juncta fuit Casimiro Frackiewicz Thesaurario M. D. Lithy: *Cahmirum*: Capitaneum Busakoviensem, *Alexandrrum*, qui primò Notarius dein Vice-Cancellarius M. D. L. Capitaneus Lidenfis Pienkensis &c: &c Legatus in Sveciam, & binis vicibus *Lubecam*, Legatus deniq; ad componenda sædera pacis Moschos inter & Polonos. Plures alios legere est in Libris Chronicis, Bartholomæus, Michaél, Adam, Sacerrimæ Societati Jesu sua Nomina dederunt (1) Isabella Naruszewiczowna Castellani Samogitiæ Filia, desponsata Stanislaio Massalski Succamerario Grodnensi Legato ad Comitata Regni 1661. Deputato ad Tribunal, fiscale M. D. L. & Commissario ad recognoscendos Regni limites Colonello cohortis Sæ. R. Mtis.

(2.) Joanna Naruszewiczowna arrhâ matrimoniali sæderata fuit Joanni Ogiński Palatino Połocensi & Magno Duci exercitus M. D. L. cujus Filia Marianna Tyszkiewiczowa Capitanea Staroduboviensis.

3, Catharina Naruszewiczowna Sacro sædere juncta Joanni Casimiro Wółkowitz Capitaneo Feydanensi. Theodoræ de Sapiechis Palatinidis Vilnensis & Alexandri Naruszewicz primùm Notarii: dein Vice-Cancellarii M. D. L. Filia, Qui fuit Socius Legationis in

Non est humanum non est mortale quod optas.
 Hic memoranda mihi veniunt Sarmatidos Oræ
 Nomina prima, quibus Lechorum terra superbit.
Massalski (1) *Ogiński* (2) *Wollowicz* (3) atq; *Sapiecha* (4)
Radziwiłł (5) *Dolski* (6) *Pac* (7) *Chodkiewiczus* atq; (8)
 Princeps de Zbaraż (9) *Tyszkiewicz* (10) sanguine junctæ;
 Nomina clara togâ, meritis, & laude perenni,
 Quam dederat cunctis mavors, & Pallas amica,
 Illis laudandis de Musis non latis ulla.
 Sic *Clio* dicens intentis omnibus: Ecce
 Conticuit tandem, factôq; hic sine, quievit
 At Phæbus, per quem concordant Carmina nervis,
 Jam dudum *Cytharæ*, percurrens fila sonoræ,
 Urget opus, cantusq; movet, calamosq; figurans,

Sveciam cum SSmo Stanislaŏ Lefzczyński, ubi fortiter negotia Regni promovit, teste *Puffend: de Reb: Caroli Gustavi Lib: 2. 8. 18.*

(4) Stanislaus Naruszewicz Referendarius & Notarius M. D. L. habuit Annam Alexandri Dadzibog Sapiecha Palatini Mscistaviensis vinculo matrimoniali obstructam, sibi Filiam

(5) Naruszewicz Sacramento Matrimonii fæderavit sibi Catharinam Nicolai Principis in *Dubinki & Birza* Radziwiłł Palatini Novogrodensis Filiam.

(6) Naruszewiczowna Duci Dolski Succamerario Volkoviensis nupta.

(7) Christina Naruszewiczowna Stanislai Castellani Smolencensis Filia, nupsit Joanni Pac Palatino Minscensi.

(8) Marianna Naruszewiczowna, Alexandri Notarii, dein Vice-Cancellarii M. D. L. Filia, data est in Sociam vitæ Georgio Carolo Chodkiewicz Castrorum Metatori M. D. L.

(9) Nicolaus Naruszewicz Castellanus Samogitiæ Filius Thesaurarii M. D. L. assumpsit in Sociam vitæ Mariannam Ducissam de *Zbaraż. Starowolski in monum: & Epitaph: in Cath: Vilnen: 1606.*

(10) Joannes Skumin Tyszkiewicz Palatinus Volhyniensis associavit sibi Barbaram Naruszewiczowna Castellani Smolencensis Filiam.

Personæ laudes etiam celebrabitis, inquit,
 Insignes animi dotes sedulosq; labores,
 Quos *Narusenicæ* tulerat pro gente Polona:
 Augens illius decus immortale canetis,
 Svavi, (sed non vos pigeat) modulamine, Carmen
 Incipe *Calliope* (*) tibi vox & cura canendi,
 Alternis gaudent vicibus cantare *Camænæ*.
 Sat cecinit *Clio*, *Daphneide* digna *Coronâ* (**)
 Dixerat. Hæc: celeri percurrens mente labores
 Præfulis, & lustrans, quæ sit Sapiencia cordis?
 Qui vigor ingenii? celsi qui pectoris ardor?
 Quæ virtus? & quæ magnis mens ardua rebus?
 Accepit dotes quas largo munere cæli?
 Surgit & hæc, positâ tandem, formidine fatur.
 Dicam: Phæbe jubes quoniam, res ordine pandam,
 Namq; tuum mandare, meum parere fatebor
 Unde sed incipiam? nequeunt hæc Carmine dici,
 Quæ: *Pario* (*) vel quæ sunt albo marmore digna.
 Huc precor, huc vestras divæ convertite vires,
 Aspirate meis omnes ex ordine cæptis
 Tuq; o! Phæbe, mone sceptro venerande potenti.
 Sed quid ego dicam? quæ jam sunt dicta peramplè,
 Vel quæ jam solus, noster cantavit Apollo,
 Præfule de tanto? cujus sunt grandia facta,

(*) Una ex novem musis cæteris excellentior, quæ præest verbis heroicis

(*) *Daphne* Filia *Penei* Regis *Thessaliæ*, in arborem laurum conversa dicitur.

(*) *Paros* insula (nunc dicta *Paxio*) in mari *Ægæo*, est una ex *Cycladibus*, ubi candidissimum habetur marmor quod *Parium* dicitur, statuis exculpèndis aptissimum. Ibi quoq; reperitur *Lapis Lydius*: Insula hæc *Turcarum* potestati subjacet. Videatur *Lexicon Hiberni*.

Quæ: genus, & virtus, sapientia, monstrat in illo
 Cujus qui meritas tentat percurrere laudes
 Littoris *ſcarii* citiùs numerabit arenas,
 Aeræas & aves, inclusosq; æquore pisces.

O! decus! o! *Lechici* spes, o! tu gloria Regni:
 Et quò non penetrat virtus operosaque rerum
 Gloria, quæ laudum gens est ignara tuarum?
 Non tua majorum se limitè continet amplò
 Gloria, sed priscos generis contendis honores
 Vincere, clarorumq; decus geminare Parentum
 Quam Tibi majores, majus decus ipse futurus,
 Quid moror? immensum est virtutes dicere Sanctas,
 Præful Adame tuas, aliis: quæ singula namq;-
 Esse solent bona: Relligio, moderatio morum,
 Justitia, & legum pietas, fidissima Custos,
 Inculpata fides, & sancta modestia vitæ,
 Magnaq; uis animi fortis, clementia mitis,
 Ingenii vigor, & doctæ Sapientia mentis,
 Et non cessuri, nisi Diis sine crimine mores,
 Omnia solus habes, proprio Ceu pectore nota
 Omnia conspirant in te concorditer unum.

Si memorem dotes dederat quas *Diva Minerva*,
 Si memorem calamum, scribis quò gesta *Lechorum*?
 Et genium mentis dederat quem *Livius* ipse?
 Ingeniumq; *Sagax*, noveras quò abstrusa *Sophiæ*,
 Grandia vel Sanctæ mysteria *Theiosophiæ*?
 Notitiam Juris quò se tibi contulit ipsa
Diva Themis? facilemq; dedit se se, Ipse *Licurgus*?
 Munera vel tandem memorem si digna notatu
 Quæ Tibi consilii, *Confus*, Deus ipse *Supremus*
 Indidit? o! noster *Judex*, o *Præses Apollo*
 Non opis est nostræ dignas hoc *Præsule* laudes
 Condere, virtutes grandi celebrare *Camænâ*;

Sit nobis voluisse satis, sit honesta voluntas
 Grata Tibi. Parvo superi quoq; munere gaudent.
 Talia *Calliope* liquidas dum cantat ad auras.
 Musarum applaudit chorus, & bona verba precatur,
 Ingeminant plausum nubes, vallesque recurvæ
 Responfant lætis diffultat vocibus æther.

Invitat Musas Socias, ad vota dicanda,
 Aurea *Calliope*, Pastori debita tanto;
 Dicens: nunc, o! nunc plenis fundatur habenis
 Nunc *Helicon* totus nunc magnus surgat *Apollo*,
 Præsulis in Laudes, resonent nunc divite plectro
 Mecum, *Sarmatiæ* quot quot celebrantur in Orbe
Lauricomi Vates Cælestis quos furor urit.

Campanæ sonitu liquidas fundatur in auras
 Metrica vox major, quam nascens audiat ætas,
 Audiat auroræ populus qui solus in Arva
 Primus quadrupedes gaudet spectare vehentes,
 Purpurea cum luce diem. Simul audiant ille;
 Qui *Hæspærium*, spectat *Phæbi* ora, cadentis in æquor,
 Quemve dies medius flagranti lampade torret:
 Quemve rigens *Boreas* glaciale frigore stringit,
 Præsulis *Adami* vivat per sæcula, Nomen,
 Grande, soloq; salòq; poloq; choroq; foroq;
 Machina dum bipolo mundi volvetur in axe.

Te Deus in columem servet, te prosperet, opto,
 Ipse diu, vitæq; tuæ det mollia fata.
 Aspiretq; tuis cæptis, sanctoq; labori.
 Dii faciant sit faulta Tibi viridisq; Senectus,
 Qui tot in exhaustò producis commoda fonte.

Finierant musæ, strepit omnis plausibus aula,
 Applaudunt Auræ tenues, montesq; lacusq; ,

Responfant

Responfant, circa læto clambre propinqui.
 Tum Pater Omnipotens: voces, & vota secundans,
 Auguriumque suum; Cæli de parte Serena
 Annuit, & dixit, votis sint omnia vestris.
 Hæc ait, & læto strepuerunt classica cantu
 Famaque longinquos mundi volitavit ad axes.

C GENIUS

G E N I U S
CATHEDRAE LUCEORIENSIS
LUGUBRO - HILARI AMICTU
AD LITTORA STYRI
SPATIANS.

Luctus, quem sensu, gaudia mille dabit.

Ovid:

ESse quidem fateor tristissima tempora belli,
 Cum dices, populat miles, & urit agros.
 Et tristis multum rapidæ vis ultima *Parcæ*
 Funereò, absumit Corpora quandò, torò.
 Sed mea sunt istis magè nubila tempora rebûs,
 Dum tacita, clades, mente voluto, meas.
 Tot Curis uror, maceror tot denique votis:
 Ut mihi sit, vitam vivere, pænè mori.
Naso Tomitanas (*) non sic ejectus ad oras
 Exilii luxit tempora dura sui.
 Non sic *Heliades* (***) percussum fulmine Fratrem,
 Nec *Climene* (***) natum flevit ad ima Sali.

(*) *Tomos Urbs in Ponto, ibi exulavit Ovidius Poeta, didus: Naso.*

(**) *Heliades: dicuntur Filiae solis ex Neæra: Scilicet: Phaetusa.
 Lampetia. & Lampetusa, quæ casum Fratris sui Phaetontis adeo
 flevit, ut in arbores mutatae sint,*

(***) *Clymene: nimpha Oceani, Mater Phaetontis.*

Non sic: Corporibus *Niobe* (*) frigentibus hæsit,
 Cum fuit in tristem versa dolore petram.
 Quam queror, & lacrymâs udis, mea desleo damna;
 Nec lux grata meis luctibus u'la venit.
 Sive petam undantes Zephiri Spiramine Sylvas,
 Sive petam pictis plena vireta rosis?
 Dulcia nulla mihi, nec sylvis recreor ullis,
 Nec capiunt animum picta roseta meum.
 Scitilne; o! Cæli, DEÛM magnique Penates?
 Heu! quantis raptor sponsa Cathedra malis?
 Ecce mihi Sponsum rapuerunt mœnia *Craci* (**)
 Quid, num sit melior? nescio Sponsa, mihi.
TURSCIUS Ille fuit, *Felix* & nomine *Paulus*
 Tot præstans animi, dotibus, atque fide!
 Consiliò prudens, & ad alta negotia natus,
 Fervet in augenda Religionè Pius.
 Fecit Ei Nomen Iurisprudentiæ magnum,
 Abstinet tamen Hic lite, quietis Amans.
 Hic probitate *Numm* (***) superat, virtute *Catonem*,
 Conduplicans, Studii nobilitate, Genus.
 Audit Hunc *Paulum* cætus, divina tonantem.
 Dogmata, ritè Choro præfuit, atque foro.

C ij

(*) *Niobe: Uxor Amphionis Regis Thebarum, cuius septem Filios & totidem Filias Apollo Sagittis occidit. Et Niobe præ nimia dolore facta immobilis: mutata dicitur in Lapidem.*

(**) *Illustrissimus Reverend: Dominus Felix, Paulus Turski Episcopus Luceorientis euectus ad Cathedram Cracovientem.*

(***) *Numa Pompilius Secundus Rex Romanorum ex Curibus Oppido Sabnorum, electus in Regem, populum Romanum à ferocis bellorum convertit ad Cultum Deorum,*

Sed quid ego facio! - - - mea, me quò vota vocatis?

Luctus quem sensi, gaudia mille dabit.

Nulla dies, adeo est austrahûs humida nimbis,

Non intermissis ut pluat imber aquis

Nec sterilis locus ullus ita est, ut non sit in illo,

Mista ferè duris utilis herba rubis.

Nil adeo fortuna gravis miserabile fecit,

Ut minuant nullâ, gaudia, parte malum

Fertur ab immenso tempestas horrida Cælo?

Densa tamen post hæc nubila Phæbus adest.

Sors hominem tollit sursum, mox mittit ad ima

Sic similes, nobis fata dedere, vices.

Nam mihi, cum fulvâ Styryspatiarer Arenâ,

Visa est à tergo; penna dedisse sonum.

Quid sibi vult? - - toto subsultant Corpore vires,

Candidaque argutum cecinit omen Avis,

Respicio! nec Corpus erat, quod cernere possem,

Verba tamen sunt hæc aure, recepta, meâ.

En ego lætarum venio Tibi Nuntia rerum,

Fama per immensas aere lapsa vias.

Præfule dum TURSKI Paulo, Felice, Cathedra

Nunc superum votis, est viduata suò.

NARUSZEWICZ: placitò Romæ, Statuumque Ducisque

Et pius, & Sapiens, hic Tibi Sponsus erit.

Dixit, - & ut lætò Campum rumore replevit,

Ad gentes alias, hinc: Dea vertit iter.

Et mihi dilapsis inter nova gaudia curis,

Aufert tristitiam gaudia mille dedit.

O! quanta est Superum Clementia! gratia quanta!

Gratia, nonne Tua est Sancta Patrona Trias (*)

*) Ecclesia Cathedralis Luceoriensis est sub Titulo Sanctissimæ Trinitatis

Talem quod dederis, quò, non optatior alter,
Volhyniis, Litavis, Podlahisque fuit,
 Altaris Cathedræ, magni Sacrique Ministri,
 Hæc ubi jam vobis Nuntia fama tulit,
 Munere pro tanto superis pia reddite vota,
 Nolint, me sponsam, quod viduare Sacram.
 Urantur pia thura focis, urantur odores,
 Et quos à terra divite, mittit Arabs.
 Hæc: & Erythræo, lux est Signanda, lapillò
 Hæc: Cilicum, hæc Arabum munere digna dies.
 Non ita: Trojano gavifus *Atrida* triumphò
 Cum *Priami* cessas verteret ignis opes.
 Non ita: post longos terræque, marique labores,
 Intraſti Patriam lætus *Ulyſſe* Domum,
 Quam feror, & tantâ ravior dulcedine, quòd: nec
 Pingere penna queat lingua nec ipsa loqui
 Dum Pater Omnipotens hæc Tu me sorte beaſti,
 Quòd tanti Sponſi fædere, Sponſa liger.
 Nec vos *Volhynii* Communia gaudia fallant,
Jadzwingæ, Litavi Tempia, Academia Scholæ.
 Communis Noſtrum Pater eſt Paſtorque Supremus,
 Nunc hilarem ducant, vir, Juvenilque diem.
 Quis non lætetur noſtrum de Præſule tanto?
 Ex oculis cujus lucet Aperta Charis
 Gaude, o! Relligio, gaude, o? aſtræa benigna,
 Jamque coruſcantes utraque pande Comas.
 Hic tibi ſplendorem reddet, veteremque vigorem,
 Et faciet, Tuus ut floreat, auctus honor.
 Huic ſimilem, noſtræ fas eſt ſperare Cathedræ,
 NARUSZEWICZ, nunquam, Qui ſuperabit, erit.
 Sed quæ tarſa dies retinet Te? quæ mora ſponſe?
 Fac, ne torpeſcant peſtora noſtra diu.

Rumpe moras segnes, venienti Jupiter adfit--

Ut vultu Sponsi jam propiore fruatur.

Te, per Phæbeos devoto pectore fontes

Per doctas Charites, Pieridesque precor.

Annue, quæso, meis, clementi pectore votis,

Te videam sponsum, Tu videasque Tuam.

Expectata dies tandem cælestibus æquīs

Affulsit Cathedræ, nam Moderator adest

Jam repetit Sedem, populi jam gaudia complet,

Jam sua se facies Conspicienda datur!

Læta, satis dulci, fora sunt & Compita plena

Murmure, Concurrit Clerus & Ordo Sacer

Immixtique Viris pueri, senibusque puellæ,

Quis sit Pastor eis, quisque videre cupit

Auditur Sonitus Campanæ, Tempia per Urbem

Luceorim resonant, Omnia festa parent.

Ipsi: adeò Proceres gemmīs, Ostroque decori

Hæc faciunt, quæ sunt Præsule digna suo,

Undique plaudentes populos, altèque sonantem

Lætitiâ vidit *Lucoriense* forum.

Sponsa videns, Sponsum, gravibus stipata Ministris:

Excipit ornatu splendidiore, suum.

Lux mea, Sponse veni, Columen, laus, gloria nostri,

Hosque fove, quæis sum, nunc Comitata Viros.

Ingenio fortes, meritīs, & Stirpe potentes:

Filius Illoꝝ quilibet, esto Pastor.

Quæque Tibi fides, reverentia debita nostra

Pastor habes, votis omnia fausta Tuis.

Sed rogo Te per eum, quò Te complector amorem,

Sponsus Tu, Sponsam me redamare velis,

Quando ferebaris nostras venturus in oras:

Clamabant omnes, o! Bone Pastor adi.

Venisti postquam: mutâtis vocibûs Omnes,
A nobis clamant, ne Bone Pastor abi:
Cur ita? Pastoris grata est præsentia nobis
Præfens ergo mane, ne Bone Pastor abi.
Te sine dulce nihil, Tecum sunt dulcia cuncta,
Dulcia sintque diu, ne Bone Pastor abi.
Sic amor, atque favor parili de mente profectus,
Elicit has voces, ne Bone Pastor abi.
Mox feriunt Omnes festivis Cantibûs Astra,
Præsule pròque suo dant pia thura DEO.
Te DEUS incolumem Servet, Te prosperet opto
Detque diu vitæ mollia fata Tuæ
O! utinam seros peragas feliciter annos,
Et Capias meriti, præmiâ digna Tui.
Dat populus. dat gratus Eques, dat Vota Senatus
Dat Rex, dat Clerus, Chordigerique Patres.
Jupiter: Omne bonum Cumulet cælestibûs æquûs,
Ac tribuat votis Commoda plura Tuis.
Et quia: tantus agit clamor sua publica vota,
Sim Tua Sponsa licet; tunc mea musa filet.

PLAUSUS

P L A U S U S
COLLEGIATÆ BRESTENSIS

En: Cui distulimus melioris sæcla metalli
Præful adest

Petr:

QUIS non virtuti meritos decernet Honores?
Atq; Aris Ejus thura Sabæa dabit?
Quis viridi lauro non cinget Palladis artes?
Hæ: cujus sapiens incoluere Caput?
Aram cum Musis, unâ qui sede locavit:
Hunc ab utrinq; beânt præmia multa virum.
Non aliter: quàm dum concurrant flumina secum;
Lympharum semper Copia major erit.
Ditior est aliis plures qui possidet agros,
Et binum robur fortius esse solet
Sic: cui complacuit, Musis conjungere Sacra,
Hic magis emeritò semper honore viret.
Per Musas, Arasque simul quod floret amænè,
Floret idem sæclis firmissus, atq; manet.
Quæ duo dum socias Præful Tibi sædere strictò:
Est data *Lucebris*, Jure, Tyara Tibi.
O! Te felicem Brestensis Collegiata!
Cum Matrice Tua, reddito vota Diis.
Nusquam: nos poterat melior fortuna beære,
Dum dederat, Tali Præsule larga frui.
Præsule, quæ non sint in tantò dona Deorum?
Aut: qui non fuerint Diq; Deæq; piæ?
Cuncta Tibi bona Dîi, sua munera cuncta dedere
Magne Vir, an fors est cum Jove pacta Tibi?

D

O! Pactum felix! fors o! Tibi fausta perennet,
 Unde venit, Lechici Nominis actus Honor.
 Jupiter ingenium, mentem dat magnus Apollo,
 Excoluit pectus Pallas amica Tuum,
 Pallade cum docta, Phæbus donaverat artes,
 Et Musæ: *Clarissimi* munera magna Chori.
 Extant, magna Tui solidi monumenta laboris,
 Hæc qui depinget? *Cous* (*) Apelles erit.
 Subicis assiduò tot tersa volumina prælo
 Quæ dare nunc, magni vix potuere Dii.
 Ditavit quondam, quidquid *Myda* tangeret aurò
 Et tua scripta: manent: aurea gaza Lechis.
 Verior es *Cicero* grandi sermone tonando,
 Fastis historiæ *Livius* ore, manu.
 Te nullæ rerum penitus latuere tenebræ:
 Natura & studiis cesserat ipsa Tuis.
 Abdita scrutari noras & pandere clausa,
 Ipsa acies penetrans pervia quæq; dabat.
 Scibile quodq; tenes, Princeps es Doctor in omni
 Nil est, quod fugiat, quod lateatq; Caput,
 An ne probem? quid opus? nec ego splendescere solem
 Fecero, fat rutilis, fat nitet absq; metris.
 Quanta Tua est probitas zelus sapientia quanta
 Es notus nostris Hæspertiisq; plagis.
 Quod Te Magnus amat Princeps Sarmatidos oræ,
 Præsul, nempe fides, hoc, tua magna facit.
 At: quod amet populus, facit officiosa voluntas,
 Ac bonitas animi dexteritasq; Tui
 Semper es humanus, comisq; bonusq; : probusq;
 Et pius & veræ Religionis amans.

(*) Apelles Pictor præstantissimus ex Insula Coos, vel Epheso.

Te nisi delectum Virtus sentiret amicum
 Non hæc celsa Tibi munera Roma daret.
Præsido de tali plaudat *Luceoria, Bresta*
 Præsule de tanto gloria nostra, viget.
Jupiter Omnipotens precibus si flecteris; oro:
 Pastorem nobis sospes ut aura ferat.
Phæbe tuos pellas avidos, auriga, jugales,
 Adsit amor noster, non remorando viam:
Templa Domosq; pii referamus pectoris, omnes;
 Mox adventanti talia vota damus.
Dii tibi sint faciles concedant prospera votis,
 Auctus honor scandat sublimiore gradu
Princeps Mitra: Caput cingat, conjuncta Tyaræ,
 Et *Lechici* Templi sit Tibi *Primus* Honos.

A D E L E G O S

A U T H O R O P E R I S,

Hæc Grati cordis sint monumenta Tibi.
A. O.

ITE leves Elegi, doctas ad Præfulis aures,
„ Vestraq; Honorato, vota referte, Viro.
„ Lenga via est, nec vos pedibus proceditis æquis,
Strataq; sunt variò milite tecta Domûs.
Et quia vobis est habitus, vestis peregrinæ,
Hæc vestræ fidei Littera testis erit. (*)
Per vada, per sylvas per nemora, flumina perq;
Ibitis, ast in eis sæpè pericla latent.
Ite bonis avibus, quò vos pia vota vocârunt,
Et præsens numen mite, secundet iter.
Ite, nec externas pigeat vos visere terras,
Amplius? haud longas fert via tanta moras.
Sit felix abitus, reditus felicior opto:
Ducant, atq; regant, astra benigna viam
Cum *Dryades, Naiadesq;*, *Napæas* Numine faustò,
Fluminis & varii, transferitis aquas,
„ Luce minus decimâ: Dominam venietis in Urbem,
„ Ut festinatum, non faciatis iter.
Primus ut aspectus fuerit directus in Illam,
Hæc est: magna Jovis, Celsa Deûmq; Domus,

(*) Juxta prudentissimam, vereq; laudabilem dispositionem Commissionis bellico-Civilis dandæ sunt Litteræ testimoniales itinerantibus, in signum non suspectæ illorum fidei.

Scilicet: hic Helicon hic est Parnassus & hic est,

Fons Aganipææ semper amænus aquæ,
 Ad Craci Portam tendentes, pergite dextrâ,
 Prospicient Arcis Tecta superba, viâ.
 In latus omne patens turris circumspicit undas,
 Quas Vorticofus *Vandalus* amnis alit.

Excubias peragit numerosus miles ad Arcem,
 Quò fluit, & refluit Turba Togata Patrum.
 Præfulis inde Domus vobis veneranda petatur,
 Quam, dedit ad Latus Jupiter Ipse suum,
 „ Si quis, (ut in populo) qui sitis? & unde? requiret,
 „ Nomina, deceptâ, quælibet, aure ferat.
 „ Ut sit enim tutum, sicut reor, esse fateri,
 „ Verba, minus certè, ficta timoris habent.
 „ Copia nec vobis, ullo prohibente, videndi
 „ Præfulis, ut limen contigeritis, erit.

Sed fors distractum rapuere negotia Regni
 Sicq; necesse brevis, Tempora ferre moræ

Aut: Famulis aulæ disponet, quid sit agendum,
 Quæ sua sunt; seruent, svavia iussa dabit.

Aut: leget Annales, aut scribet gesta Lechorum,
 Clarorumq; teret Nomina Magna Virum.

Quæ Regum Series, quæ fastis digna patrârunt?
 Qui mores Hominum, Conditioq; soli

Heu! quantas grates reddet Tibi Terra Polona!
 Quod curam Illius posteritatis habes.

Antiquas Lechum Leges, nova juraq; callet,
 Quid, quid & in tota discitur historia

Cedite Romani Scriptores, cedite Grai:
 Regio nulla potest, hoc meliore frui.

Aut: Clemens Domini Cor pulsat supplice votò
 Turba miser, votis; nulla petita negat.

Repperit & Turres, & inexpugnabile vallum,
 Sacra pii, quis quis, limina Cordis adit.
 Pectora cujus sunt Serie calcata malorum;
 Mox dat cultori vela secunda suo.
Aut: dabit AUGUSTO solitam, gratamq; salutem,
 Consilium capiens, quæ facienda velit.
 Illi committit peragenda negotia Princeps,
 Consilium cujus, Jupiter Ipse probat.
 Scribit ad externos Regumq; Ducumq; Penates,
 Sic: cui Rex dederat Cor, dedit atq; manum,
Aut! Sacrosanctas præscribet Pastor Ovili
 Leges, quæis Clerum, quæis populumq; regat.
 Omnia, sed semper Charitatis lege, gubernat,
 Arceat utq; malos, præmiet utq; bonos.
Aut: se se recipit visum sua Tempa Gregemq;,
 Acquisitum jus monstret ut esse sibi.
 Nosceret ut Cathedram, simul, ut sit notus ab Ea,
 Qui Pater hujus, qui Pastor ovilis erit.
 Quæ pia sunt Aris, quæ Regno Commoda curat,
 Sic in Eo Civis, Pastor uterq; bonus.
Aut: ut erunt Patres in Regia Tempa vocati; ?
 De, tanto dignis Consule, rebus aget.
 Ternus ubi Patrum Patriæ nunc Consulit Ordo.
 Pro Fide pro Patria fortia verba dabit.
 Quæ ma'a sunt Patriæ? fidei quæ? pellet ab oris,
 Nullus, ut in toto sit *Catilina* (*) solo.
 „ Cum tamen à turba rerum requieverit harum,
 „ Ad vos mansuetas porriget ille manus.
 „ Quidq; Parens ego vester agam? fortasse requireret,
 Talia vos illi reddere, verba velim.

(*) *Catilina* Romanus Nobilis sed vitiosus, qui cum multis aliis
 conjuravit contra Romanam Reip: sed deprehensus & Urbe pul-
 sus à Cicerone tunc Consulatum agente.

Vivit adhuc, multumq; Tibi debere fatetur
 His pro, quæ dederas munera, largus, ei.
 Pultæ cum fuerit Rectoris munere functus,
 Creverat ex dono Bibliotheca Tuo.
 Creverat alma Ceres, creverunt munera Bachi,
 Jure Tibi grates noſter Apollo canit.
 Te ſibi, dicit adhuc, placidæ documenta dediffe
 Mentis plura; quibus gratia nulla fatiſ.
 „ Pro quibus ut meritſ referatur gratia, jurat,
 „ Se fore mancipium Tempus in omne Tuum
 „ Nam priuſ umbroſâ carituros arbore montes,
 „ Et freta volivelas non habitura rates.
 „ Fluminaque in fontes curſu reditura ſupinô
 „ Gratia quàm meriti poſſit abire Tui.
 Quæ ſibi cunq; dabunt ſe ſe, per Carmina Vires.
 Semper erit laudiſ, vivida Fama, Tuæ.
 Semper inoblitâ, repetet tua munera, mente,
 Gratus ſemper erit debitor i'le Tuus.
 Seq; , Tibi, tanquam bella virtutiſ in, ara
 Conſecrat, ingenium ſacrificatq; ſuum
 Ille brevi, Carmen properatum, tempore, mittit
 Illiuſ ingenuæ ſymbola mentiſ habe
 Et quâ parte poteſt, meritum gratatur Honorem,
 Hic Tibi collatuſ, non niſi magna petat.
 Soſpes vive diu: felicibûſ utere fatiſ,
 Sit Romana Tibi murice tinctâ Toga.
 Te nova, Cardineô, tegat fortuna Galerô,
 Talia ſunt meritſ præmia digna Tuiſ.
 Utq; Tuum Pariô ſculpatur marmore Nomen,
 Dignuſ eſ, utq; illud poſthuma ſæcla legant.
 Hæc ubi dixeris; votis-det vela ſecunda.
 „ Sic fuerit veſtræ cauſa peractâ viæ.

VOTUM PERENNITATI.

- „**MUSA**, pernices cui Mater alas
„ Addidit solers, seniumq; vivax
„ Quam nec invicta Libitina falce
Læferit unquam.
„ Nec situ Crispans *Parii* vetustas
„ Marmoris vultus, neq; livor atrox
„ Nec furor Martis metuendus Orbi
Terruit armis:
„ Conde *Naruszo* monumenta vivo
„ Viva, quæ tristes metuant procellæ;
„ Quæ nec hybernis *Aquilo* tremendus
Atterat Austris:
„ Nec moræ tristes fugientis ævi;
„ Fata nec magnis inimica rebus;
„ Nec sagæ ferri; *Scythicæ* nec acer
Cuspidis ictus.
„ Cum truces parcæ dare pensa fufis
„ Abnuent terrâ Caput uda:
„ Neu finas claudi tenui sepulchri
Limite famam,
„ Fama sublimi fugiens volatu
„ Curre per mundum, *Lybies* arenas
„ Sol ubi torret nimio *Léonis*,
Igne calefcens:
„ Plaustra quæ versat gelidus *Bootes*,
„ Et polum spectat glacialis urfa
„ *Arcadum* *Sydus*, *Scythici* & triones
Æquora vitant:

Phæbus

- „ Phæbus & rubris veniens ab undis.
 „ Tollit auratum jubar; & comantes
 „ Mandat aurato rutilans flagello
 Ire iugales:
 „ Quavé fumantes rapido volatu
 „ Solvit, & donat merita quiete
 „ Flumine ablutos Thetidosque Iberæ
 Gurgite Condit.
 „ Cum dein totum peragrâris orbem
 „ Infer Augustum Caput inter astra
 „ Præfulis magni temeranda nunquam
 Fige trophæa.
 „ Lechiæ quondam rigidi Coloni
 „ Ut parem tellus gêneret Polona,
 „ Desinent nunquam pia ferro summo
 Vota Tonanti.
 „ Parva pars, *Adame*, tui peribit,
 „ Mens ad ignitas remeabit arces,
 „ Fama cum Phæbo pariles tenebit
 Aurea Cursus.
 „ Mosa ferales remove Cupressos,
 „ Præficas Arce; sere laurearum
 „ Surculos, æterna hederæ sequaces
 Marmora lambant.

E RADA

R A D A

JOWISZA z BOGAMI

KOMU DANA BYC MA INFULA
ŁUCKIEY KATEDRY.

Cernere jam videor
- - fieri faciles in Tua Vota DEOS.
Ovid: Ep: ex Ponto

CZyli snem znudzony? czyli też na iawie?
 Niepomnę: lecz widziałem Bogi w wielkiej sprawie:
 Wzajem z sobą zebrane, którzy naradzali
 Łuckiey Diecezyi komuby oddali
 Infułę. A to wszystko czyli się tak miało?
 Dość: że powiem, co oko ciekawe widziało.
 Godną wiary rzecz powiem, bo wiele Poeci
 Widują, gdy ich *Feba* wieszczy duch zaleci.
 Jest miejsce, równią polom Elizu podobne,
 W samym schyłku od Wisty pagurkiem ozdobne,
 Z którego wierzchu: widać *Pragi* okolicę,
 Pola zbożem okryte, wspaniałe Świątnice
 Miasta czerwone dachy Dworki, wsie, slobody
 Niwy miłe, kwieciste przy Domach Ogrody,

Na tym pagorku Zamek od wifły wspaniały,
 Któremu infzą poftać STANISŁAWA dały
 Króla przemyfły, bo w nim: Co tylko ozdoby
 To wſzystko ma z ftarania Królewſkiej Ofoby,
 Jezli Rzymian Pałace, y Memficki gmachy,
 Greków Zamki, Tarpeiu: niebotyczne dachy,
 Nie ſą takim początkiem ſławne? rzec ſię godzi.
 Ze: nic ten wſpaniałością Zamek nieprzechodzi,
 Samego bowiem Króla dowcip to wymyſlił,
 Sam go Król przeinaczał, ſam piorem okryſlił,
 W nim Sala Arcypiękna iak Kościół przeftrona
 Świętniej: niz Zbor *Apifa* (*) złotem powleczone,
 Jndziej: godnych Sarmatów buſta marmurowe,
 Ze ſą żywe; zwieść oczy nayełpſze, gotowe.
 Po ſcianach tu ſię kruſzec błyszczący, tam czerwieni,
 Suffit w różnych kolorach oko widza mieni,
 Zgoła: nic wſpaniałſzego nie widzę w tym guſcie
 Nad to, coſ Ty w tym Zamku utworzył AUGUSCIE.

W mgnieniu oka: w Królewſkiej ſródku Sali ſtaię
 Wſpaniały gmach, y ſliczną rzeźbę w nim poznaię
 Nie tak mię dziwi, mieyſca znane połozenie,
 Jak poważne tam Godnych Ofób Zgromadzenie,

E ij

(*) Apis, bożyſzcze Egipcyanów w poſtaci wołu czczone.

Z zadziwieniem się patrzę na nowościowe,
 Lecz nie długo; gdyż nieraz widziałem takowe
 Rzeczy, y inni wieszczę często ię widują,
 Mnie w tym nierozpoznaniu siebie utrzymują,
 Znaki Bogom właściwę, ciała ułożenie,
 Skład twarzy różniącey się od ludzkiej: odzienie,
 Znaczą Niebian, y pewne są dla mię wykłady
 Ze się Bogi, Boginie, tu zeszyły dla rady.
 Nie mógł bydz dla Jowisza, y takowych Gości
 Zaden zamek na świecie właściwszey godności.

Jowisz wsrzodku zasiadłszy, gdzie go Ptak, co groty
 Roznosi piorunowe (*) swemi stawil loty.
 Wzywa do siebie Bogi, y mądrę Boginie,
 Ale: żeby milczały, na nie palcem skinie.
 Tu was wezwałem wszystkich, o! wielcy Bogowie!
 Y was wielkie Boginie? Przyczynę opowie
 Interes. Oto Łuckiej Katedry widzicie
 Infulę tu złożoną, kogoż Iey sądzicie
 Godnym? Bo Paweł Turcki poszedł w wyższe rzędy
 Ktören: Cnotą, miłością, slynął w Polscze wszędy.†
 Ktören: Wierny swym Bogom, Przyjaciołom miły
 Dla Boga, dla Oyczyznyłożył wszystkie sily.
 Ktören: wielkie posiadał różnych nauk składy;
 Wziął Biskupstwo Krakowskie, wszak to zwafzey rady?

(** O:zeł Król ptaków przydany Jowiszowi do roznoszenia piorunów

Mąż któremu *Lucyna* Honor wielki dała.
Themis (*) się w nim y *Pallas* bardzo rozkochała.

Po nim: gdy iak widzicie, Biskupie ozdoby
 Tu przy nas są złożone, szukajcie Osoby:
 Która mieysce przeszłego Biskupa zasiędzie,
 Łuckiey Dzielnicy Oycem, y Pasterzem będzie.

W tym: zaczyna *Apollo* osnowę swey mowy,
 Y obiaśnia *Jowisza* gruntownemi słowy.
 Znam o! *Jowiszu* duszę, która jest obfita
 W dary wielkie *Parnassu*, y ich wszystkich fyta.
 Jego głowę, zielone zdobią lauru wdzięki
 Któryn wziął z najłaskawszey **STANISŁAWA** Ręki
 Tego ia osądziłem godnym takiey łaski
 Da mu cały moy *Panas* na to swę pokłaski.

Ledwo swoiey *Apollo* mowy, skończył słowa:
 Już Ci *Pallas* rzecz swoje powiedzieć, gotowa.
 Rządco Wielki *Jowiszu*, którego szacuję
 To Ci mam honor odkryć, co w mym sercu czuie.
 W Rzędzie Polskich Praelatów jest iedna Osoba,
Sarmackiego Narodu Chwała, y Ozdoba.
 Która: przez swę *Nauki* to wszystko posiada
 Czym *Pallas*, y *Minerwa* w Szkole swoiey włada.
 Nic przed nim *Aristotel* nie ukrył w naturze
 Rzeczy Boskie poznaie, te które są w gurze,

(*) *Themis* Bogini sprawiedltwości.

***) *Pallas*: Bogini mądrości.

W Iego ciele *Minerwa*: zdaie się bydź ruchem,
A *Pallas* w Iego żyłach, y życiem, y duchem.
 Tego niechay *Infuła* o! *Jowiszu* zdo bi,
 Ktòren się przez swóy rozum tak pięknie sposobi.
 Słucha *Jowisz* ciekawie, co więcey powiedzą:
 Bogowie, y Boginie, ktòre w raz z nim siedzą.

Aliżci się odzywa *Clio* (*) Muz Bogini,
 Nie wątpię, znalazz *Jowiszu* Męża, ktòren czyni
 Sarmatom wielki honor, gdy ich wszystkie dzieła
 Opisać, pilność ręki Jego przedsięwzięła.
 Państw starożytnych piorem wydobywa szczątki,
 Nowych Królestw, y Kraiów wspomina początki,
 Ciemne dotąd: odkrywa ich od nian koleie,
 Rzeczy dobrym porządkiem układa w swe dzieie,
 Uczy Narod Sarmatów, z iakich Przodków wzięli,
 Życię, y czym bydź mają, ażeby pomnieli,
 Wodzom naywaleczniejszym: w Narodu obronie,
 Y Królom dobrym wraca życie, po ich zgonie.
 Wkrzesza Mężę, swym piorem w wielkie dzieła płodne
 Okazując wieczyitych pochwał od nas godne.
 Zgoła: Ten Mąż napisał dla uzytku kraiu
 Xsięgi, w każdym gatunku, y nauk rodzaju.

Kończy *Klio*: aż *Jano* zaraz nastąpiła.
 Y z swoią się obfzernie mową rozwodziła.

(*) *Klio* rozładna pierwsza *Historji*, mistrzyni, Sławnych Mężów
 pamiętkę nieśmiertelną czyni.

Rządco Naywyższy, jakim: znam Ciebie Jowiszu
 Dofyć między Bogami siedziałam w zaciszu
 Długo, pozwól, niech usta y ła tu otworze,
 Mężowi Temu pochwał niech więcej przy sporze.
 Męża: o którym mowa znam iaurodzenie:
 (Bom Bogini połogów) znam to pokolenie.
 Jest On naydawnieyszego Latoroślą Męża;
Montegierda (*), Sławnego z Woien, y z Oręża,
 Piotra, (**) ktòren był w Xięstwie Litewskim trzech Ociec
 Synów, *Dowkfszy*, (***) *Dawgerda*, (****) *Narusza*, z kąd dociec
 Można, że z ostatniego: Ci Wielcy Mężowie
 Są, którzy się nazowią *Naruszewiczowie*.
 Z Domu Tego: Koronne, y Litewskie Pany; (1)
 Marzafki (2) Senatory (3) Podskarbie (4) Hetmany (5)

(*) Zył około Roku 1433.

(**) Piotr Montegerdowicz był nayprzód Hetman, a w krótce Mar-
 fzałek Litewski.

(***) *Dowkfsza* był Oyciec Stanisława Biskupa Łuckiego.

(****) Marzzałek W. X. Lit.

- (1) Jan Naruszewicz Łowczy W.X.L. Stanisław Referendarz W.X.L.
- (2) Jan Naruszewicz Marzzałek Trybunału Litewskiego 1592.
- (3) Mikołay Naruszewicz Kasztelan Zmudzki. Woyciechowi Na-
 ruszewiczowi ofiarowane jest od Zygmunta I. Króla krze-
 sło Woiewództwa Nowogrodzkiego.
- (4) Krzysztof, Mikołay, y Jan Naruszewiczowie Wielcy Podskarbio-
 wie W. X. Lit.
- (5) Piotr Montegerdowicz w Roku 1433. Hetman W. Litewski Pra-
 pradziad Imienia y Familii Naruszewiczow.

Podkanclerze (6) Pifarze, (7) Staroſty, Poſlowie, (8)
 W kaſzdem polu Oyczyźnie załżni Mężowie,
 Którzy, przez ſwę z pierwſzemi Domami złłączenia:
 Luſtru więcey przydali do ſwego Imienia (9)

To,

-
- (6) Pawłowi Naruſzewiczowi oſiarowane ieſt Kanclerſtwą W.X. L. Alexander był Podkanclerzym W. X. L.
- (7) Paweł Woyciechowicz Naruſzewicz naypierwſzy wybrany ieſt na nowy Urząd Pifarza W. X. L. 1517. Stauiſław Referendarz trzymał pioró W. X. L. Alexander: ten ſam urząd W. X. L. ſprawował.
- (8) Paweł Naruſzewicz Poſłował do Moſkwy 1531. Jan Poſeł na Seym Koionny, 1601. 1607. 1611. Alexander Poſeł do Szwecyi, y dwa kroć do Lubeki.
- (9) *Izabella* Naruſzewiczowna Kaſztelanica Znudzka zaślubiona Kniaziowi Maſſalskiemu Podkomorzemu Grodzieńskiemu. *Katarzyna* Janowi Wołłowiczowi Staroſcie Feydańskiemu Teodory z Sapiehow Woiewodzanki Wileńſkiej y *Alexandra* Corka. *Joanna*: dana na folgę do ſlubnego pierſcienia Janowi Ogińskiemu, Woiewodzie Połockiemu *Maryanna* Podkanclerzanka dana ieſt w Zamęſcie Karolowi Chodkiewiczowi Obożnemu W. Xięstwa Litewſkiego. Inna Naruſzewiczowna zdożywotniła ſię z Kniaziem Dołſkim Podkomorzem Wołkowyskim. Kryſtyna Kaſztelanica Smoleńka, zaślubiona Janowi Pacowi, Woiewodzie Mińskiemu *Mikołay* Naruſzewicz Kaſztelan Znudzki Syn Podskarbięgo W. X. L. zdożywotnił ſobie *Maryanne* Xięzniczkę Zbarazką. Stauiſław Naruſzewicz Referendarz y Pifarz W. X. L. ſlubem Małżeńſkim obowiązał ſobie *Anne*, Sapieżankę Woiewodzankę Mściſławſką. Ieden z Naruſzewiczow wſzedł w małżeńskie Kontrakty z *Katarzyną* Xięzniczką na Dubinkach y Bierzy Radziwiłowną, Woiewodzanką Nowogrodzką. *Barbara* Naruſzewiczowna zaślubiła ſię z Janem Skumin Tyłzkiewiczem Kaſztelanem Smoleńskim, czytay *Nieſieckiego*.

To, Juno^o powiedziawszy Bogi zadziwiła
Ze tak Godnego Męża do Infuś stawiała.

Rozumiałem: iż natym będzie rady koniec
Aliż widzę na Zamek wpada *Merkur* Goniec.
Mówią: Idzie Jowifzu, iefzcze niewidziana,
Między nami Bogini, słońcem przyodziana,
Twarz Iey, światłością Bogów nadzwyczajną błyska,
Tak, iak niebo z rozlicznych gwiazd promienie ciska,
Krzyż ona z Księgą złotą w swych Ręku trzymała
Ze coś wyższego była nad Bogi, znać dała.
Gdy pytam kto? y z kąd się Bogini^o ziawiła?
Mowią że Relligia do rady przybyła
Bogowie, y Boginie wnet przed nią powstały
Y pierwsze przy Jowifzu miejsce ony dały.
Zbiegam (mówi) Boginie, y Zacni Bogowie
Pilni, sprawiedliwości Kościoła Strożowie,
Zebym do waszych krefek przyłączyła zdanie,
Wszyscy: iak spodziewam się przyzwolicie na nie
Ze tak mądry Ofobie daiecie Infuś,
Pochwalam wielką rządność: iżście w tym czule:
Ja wyższy iefzcze wybor, widzę w tey Ofobie
Przymiotów, z których mocno poważam ią sobie,
Rozum, y urodzenie, z cnotami złączyła
Których: pod wielkim Wodzem z *Kantabry* (*) nabyła.

F

(*) Loia, Loxa, czyli Loyola, iest Miasto Prowincyi Kantabryi nad rzeką Xenil w Królestwie Hiszpańskim ośm mil od Grenady.

Każdy się w Męża Tego ciekawie wpatruie,
 Jak on moy zawsze honor szacownie piasuie.
 Mówi-li ? czyli pifza? cnota wszystkim włada,
 Gorliwość, y pobożność, w nim serce układa;
 Wspaniałość Dufzy Iego z ludzkością złączona,
 Obłokiem gniewu, miła, twarz niepowlczona
 Dobrod serca dla wszystkich: mądrą wagą dzieli,
 Ze Pasterz, y że Oyciec by wszyscy wiedzieli,
 Większą chwałę Ołtarzy. y Świętyń pomaza,
 W Lud swóy tchnie ducha cnoty, y pobożność wraza
 Tak to ten Mąż chwalebny, o którym iest mowa,
 Sądzę godnym Infuły Tey, y kończe słowa,
 O! naywyższa Bogini! o! Ty Święta Pani:

(Zawoła *ſowifz*) zdania twego nikt niezgani,

Na te słowa *ſowifza* poważna w poſtawie
 Wpada druga Bogini, y zaczyna żwawie.
 Mówić, O! wy Bogowie, którzy tu ſiedzicie
 Tak chwalebneho Męża przymioty widzicie.
 Przypieſzcie ſwe wyroki, y włoźcie nań znaki
 Honoru, bydź Biſkupem godzien zawsze taki.
 Mniecz ona w iedney ręce w drugiey wagę miała
 Bogini *Sprawiedliwość*: ta mi ſię widziała,

Ze ſię *Sprawiedliwości* podobała rada
 Okazała to; Bogów pokłaſkiem gromada.
 Każdy potym z ochotą oſwiadcza przyſługi
 Ubiega ſię z ſwą chęcią nad pierwſzego drugi.

Każdy jest na ofiarę serca wylan cały:
 Składają mu swe dary, iakie tylko miały.
 Zbroyna trąbką y łukiem myślistwa Bogini (*)
 Z swych Darow Biskupowi podarunki czyni
 Prócz ogarów: y chartów: dobrane sprzężaię;
 Nad wszystkim mu zupełną panowanie daie,
 Co tylko zwierza Łuckie żywią lasy, góry,
 Co porusza powietrze leciuchnemi pióry,
 Co miałką ziemię znaczy Kopyty, y Szpony!
 Co ma w sobie, rozległe pole, gay zielony;
 Nad tym mu wszystkim swego ustępuje prawa
 W moc Iego knieie łąki, doliny oddawa.

W tym: *Nimff* się ozwie grono nad innych dorodne,
 Y nasze Tego Męża są usługi godne
Dryady poczną z swemi chlubić się ogrody,,
 Ofiarując szpalery z grabów dla ochłody,
 Jawory niebotyczne, Lipy przesadzane
 Y z różno-barwnych kwiatów ładującą odmianę.
Naiady zaś: Sádzawki rznięte, żywe zdroie,
 Y wody igrające, oddają iak swoje.
 Zgoła. idą Bogowie wraz z sobą w zawody
 Chcąc, dać ieden nad drugieh swych życzeń dowody,
 Styfzy to wszystko *Jowisz* (iak zwyczajnie bywa)
 Serce się Iego z pociech w tym-razie rozplywa.

 F ij

(*) Diana Bogini myślistwa, y polowania.

Chwała wasza Bogowie: y mądre Boginie,
 Dopóki Polska stoi, nigdy niezaginie
 Zeście Łuckiey Dzielnicy takiego Pasterza
 Dały, w którym są ściśle związki, y przymierza
 Rodu, Cnoty Rozumu, w iak naywyższy probie,
 Łuck, y Janow, (*) Nlepszego niemógł życzyć, sobie.

Złote wątki mu będą praść parki życziwe
 Niech pędzi nestorowe dni isfne, szczęśliwe,
 Dni życia day mu zdrowe Ty Naywyższy Panie;
 Krzykną Bogi, Boginie: niechay się tak stanie.

Bierze Jowisz Infułę, ściśka, y całuie,
 Tobie. o! Święty znaku ferdecznie winfzuie
 Ześ się Głowie Adama tak godney dostała,
 Z którey ci się powiękfszy Twóy honor, y chwala.

Radzi Bogom, Boginiom żeby doniesiono
 To Narufzewiczowi, że go uczyniono
 Łuckiey Katedry Oycem. Na radzie przestali

Tey Jowisza Bogowie, y przyzwac kazali
 Merkura skrzydlatego (**). Pod rozkazu prawem
 Infułę Adamowi zanieś niezabawem:

Oraz: oświadcz, iakie są, troskliwe życzenia
 Bogów, iak są pochwalne Osoby wspomienia.

Z któ-

(*) Łuck jest mieysce Katedry, Janowo: mieysce Kollegiaty Brze-
 skiey Litewskiey.

(**) Merkuryusz syn Jowisza, Pofel Bogów.

Z ktorey tylko Polskiego Kraiu Okolicy
 Wieżdzać będzie do swoiey Biskupiey Stolicy:
 Gdy wczasie drogi Iego wichry rozpuszczone
 Postrzeżesz, przykaż zaraz, by były zamknięte.
 Same tylko *Zefiry* niech wielą łagodne,
 Y powietrze swym szmerem uczynią pogodne.
 By czarne z deszczem chmury spełzły, słońce dniowe:
 Xiężyc nocne miał konie za wczasu gotowe.

To gdy słyszę, y miłym widokiem się bawię;
 Zdawałem się nic nie śpiąc, to widzieć na iawie.
 Z tym wszystkim: nagle z oczu te zniknęły mary,
 Jeżeli to sen był (twe są Morfeusza dary:)
 Za niebieski go sen mam, gdyż sny wieńczą zawdy
 Wielką w sobie część istney zamykają prawdy.
 A tak: gdy tey już rady zniknął widok cały,
 Nasze tylko stateczne życzenia zostały.

2019

fu
7

~~X~~

XVII-2-12-15